

Advies over het voorontwerp van decreet betreffende de kwalificatiestructuur

Advies over het voorontwerp van decreet betreffende de kwalificatiestructuur

I. Situering

Op 24 juli 2008 vroeg de heer Frank Vandenbroucke om advies over het voorontwerp van decreet betreffende de kwalificatiestructuur. Het advies werd voorbereid binnen de commissie Onderwijs, Vorming en Arbeidsmarkt van de Vlor, onder voorzitterschap van de heer Dirk De Meester.

Het advies is uitgebracht door de algemene raad van 9 oktober 2008 met eenparigheid van stemmen.

We geven in eerste instantie een aantal bedenkingen bij de globale teneur van het voorontwerp van decreet (deel II). We geven hierna ook een artikelsgewijze commentaar (deel III). In het deel IV formuleren we de conclusies vanuit het perspectief van wenselijkheid, aanvaardbaarheid en haalbaarheid.

II. Algemene bedenkingen en uitgangspunten

1 Samenhang met andere voorontwerpen van decreet

De Vlor brengt nagenoeg gelijktijdig een advies uit over drie voorontwerpen van decreet : het voorontwerp van decreet betreffende het hoger beroepsonderwijs, het voorontwerp van decreet betreffende de kwalificatiestructuur en het voorontwerp van decreet betreffende kwaliteit in het onderwijs. Deze drie voorontwerpen van decreet behandelen onderwerpen die duidelijk met elkaar verband houden, verwijzen naar elkaar en bevatten overlappende bepalingen. De Vlor vraagt aan de overheid om bij de verdere behandeling van die decreten voortdurend de samenhang tussen die drie decreten te bewaken en tegenstrijdige bepalingen te vermijden. Er is over de drie decreten heen bijvoorbeeld afstemming nodig over alle elementen die te maken hebben met curriculumontwikkeling en over alle vormen van externe kwaliteitszorg in de verschillende onderwijsniveaus. Intussen werden de drie decreten in de Vlor besproken.

Het feit dat onder meer deze drie decreten samen voorliggen, biedt ook opportuniteiten zoals bijvoorbeeld de kans om op basis van de beschikbare informatie een advies op eigen initiatief uit te brengen over het agentschap. De Vlor zal dit in de komende weken uitbrengen.

2 De voorwaarden waaronder een kwalificatiestructuur een maatschappelijke en onderwijskundige meerwaarde biedt

De Vlor vindt dat de ontwikkeling van een kwalificatiestructuur een maatschappelijke en een onderwijskundige meerwaarde heeft. In het vorige advies hadden we het over een communicatie-instrument tussen onderwijssectoren onderling, tussen onderwijs- en opleidingssystemen. De kwalificatiestructuur verduidelijkt ook de “inzetbaarheidsvereisten” vanuit de arbeidsmarkt en vanuit de samenleving. Over deze doelstellingen communiceren

met de brede maatschappelijke geledingen en de sociale partners is erg belangrijk voor het up-to-date houden van opleidingen en dus voor het onderwijs.

De Vlor vindt dat een kwalificatiestructuur daarenboven ook de rechten versterkt van lerenden, werknemers en burgers op het vlak van levenslang leren en studie- en loopbaanbegeleiding. Ook de internationale en federale mobiliteit (binnen de Belgische context) wordt erdoor versterkt.

De kwalificatiestructuur maakt ook de plaats van andere opleidingsverstrekkers dan onderwijs duidelijker en garandeert aan hun lerenden een duidelijker civiel effect.

De Vlor blijft dus ondubbelzinnig vragende partij voor de uitwerking van een Vlaamse kwalificatiestructuur.

De Vlor vindt echter dat het voorliggende voorontwerp van decreet deze doelstellingen onvoldoende genuanceerd vertaalt naar de onderwijscontext. De onderstaande opmerkingen staan los van de kansen die de kwalificatiestructuur biedt voor andere opleidingsverstrekkers en die de Vlor onderschrijft.

De Vlor heeft t.a.v. het onderwijs principiële bezwaren ten aanzien van volgende punten uit het voorontwerp van decreet :

- De Vlor erkende in het vorige advies dat een Vlaamse kwalificatiestructuur een onderwijskundige meerwaarde heeft doordat het vertrekt vanuit leerresultaten en verduidelijkt waar de opleidingen op voorbereiden. Dit voorontwerp van decreet bevat voorstellen om de communicatie tussen onderwijspartners en de sociale partners over de gewenste doelen van opleidingen te versterken. Dit overleg en afstemming is zeker wenselijk en wordt door de Vlor ook helemaal niet in vraag gesteld. Integendeel, het draagt bij tot het up-to-date houden van opleidingen en hun inhouden. **MAAR.** Het voorontwerp van decreet legt voor het leerplichtonderwijs, het volwassenenonderwijs en straks ook voor het hele hoger beroepsonderwijs (HBO₄ en HBO₅) een erg strakke band tussen de inzetbaarheidsvereisten van de arbeidsmarkt en de onderwijsdoelen. De leerresultaten en de competenties verwoord in de beroepskwalificaties moeten, volgens het voorontwerp van decreet, onverkort worden opgenomen in de programma's van de opleidingen in het leerplichtonderwijs, in het volwassenenonderwijs en het hoger beroepsonderwijs. Daar waar het voorontwerp van decreet voor het hoger onderwijs terecht de nood aan een omzetting van inzetbaarheidsvereisten in een onderwijsprogramma erkent, is dit ook noodzakelijk in het leerplichtonderwijs, het volwassenenonderwijs en het hele hoger beroepsonderwijs (HBO₄ en HBO₅). Voor de Vlor is onderwijs breder dan een voorbereiding op de inzetbaarheidseisen van de arbeidsmarkt: een brede basisvorming, een brede en duurzame inzetbaarheid, levenslang en levensbreed leren, kritische reflectie zijn essentiële onderdelen van onderwijsprocessen. De Vlor vindt daarom dat deze procedures opnieuw moeten worden bekeken waardoor de ontwikkeling van algemene competenties eigen aan het onderwijs opgenomen kunnen worden in de curricula, samen met de al dan niet onmiddellijke inzetbaarheidseisen.
- De Vlor stelt ook vast dat het decreet veel verder reikt ten aanzien van onderwijs dan enkel een communicatie-instrument over de leerresultaten die in een opleiding worden bereikt (of nagestreefd). Het decreet maakt van de leerresultaten / competenties verwoord in de kwalificaties een erkennings- en subsidiëeringsvoorwaarde in de zin van art. 24 van de schoolpactwet. Voor het hoger onderwijs wordt er een band gelegd met de accreditatie. Voor het onderwijs fungeert

- De Vlor merkt ook op dat de kwaliteitseisen die (zouden) voortvloeien uit de kwalificaties enkel worden verankerd in de wetgeving op onderwijs. Voor de andere actoren die eveneens erkende kwalificaties zullen kunnen uitreiken, is dat niet het geval. De koppeling met principes voor kwaliteitsborging voor alle opleidingenverstrekkers is nochtans één van de uitgangspunten van EQF. De Vlor vraagt de overheid om voldoende aandacht te besteden aan de kwaliteitsborging van alle actoren die onder dit voorontwerp van decreet vallen.

De Vlor vraagt bovendien dat bijkomend de band tussen de Vlaamse kwalificatiestructuur en het bredere certificeringsbeleid in onderwijs en opleidingen wordt uitgeklaard en uitgediept.

- o Een voorbeeld hiervan is de band tussen de Vlaamse kwalificatiestructuur en de erkenning van formeel en non-formeel leren. Het voorontwerp van decreet maakt onvoldoende duidelijk tot welke kwalificaties in het hoger onderwijs EVC- en EVK-procedures leiden en wat de verhouding is tussen de verschillende kwalificaties. De Vlor vindt dat de regelingen voor de erkenning van verworven competenties onderdeel moeten worden van dit decreet omdat de studenten anders steeds via een formele opleiding een studiebewijs moeten behalen.
- o Een andere vraag is of en onder welke voorwaarden andere instellingen dan onderwijsinstellingen onderwijskwalificaties kunnen uitreiken. Ook hierover geeft het voorontwerp van decreet geen duidelijkheid.

De Vlor vindt dat de onderwijspartners, eenmaal de beroepskwalificaties zijn erkend, een veel sterkere stem moeten hebben in het debat over de impact en de gevolgen van de kwalificaties voor de organisatie van onderwijs en vooral dan op het vlak van de onderwijskwalificaties. De Vlor kan er niet mee akkoord gaan dat de erkende beroepskwalificaties erkennings-, financierings- en subsidiëringsvoorwaarden zijn. Op deze manier grijpen ze rechtstreeks in op de inhoud en de structuur van opleidingen. Een omzetting van de beroepskwalificaties naar onderwijsdoelen is absoluut noodzakelijk. Bij deze omzetting dienen de onderwijspartners rechtstreeks betrokken te worden. De Vlor is hiervoor het geschikte platform.

Door de omschrijving van de beroepskwalificaties als erkennings-, financierings- en subsidiëringsvoorwaarden, wordt de kwalificatiestructuur een referentiekader voor de kwaliteitsbewaking door de overheid. Dit is voor de Vlor onaanvaardbaar.

3 Het toepassingsgebied van het voorontwerp van decreet

3.1 T.a.v. het hele veld van de onderwijs- en opleidingenverstrekkers

De Vlor stelt vast dat het voorontwerp van decreet conform het eerdere advies van de Vlor ook ruimte laat voor kwalificaties uit het bredere maatschappelijke veld (inburgering, diverse

vormen van vrijwillig engagement) zonder dat het dwingend wordt opgelegd. De Vlor vindt het positief dat de Vlaamse kwalificatiestructuur diverse vormen van kwalificaties omvat, waarvan sommige niet arbeidsmarktgericht zijn of die passen binnen vrijwilligerswerk, zorg- en opvoedingsarbeid e.d. De Vlor vraagt wel aandacht voor een voldoende betrokkenheid van het sociaal-culturele veld bij de ontwikkeling van deze competentieprofielen.

De Vlor vraagt hoe het decreet zal worden toegepast op de certificaten die een maatschappelijke relevantie hebben zonder dat ze onmiddellijk samenvallen met een kwalificatie. We verwijzen naar MBA's, het getuigschrift dat de opleiding bedrijfsbeheer bekrachtigt, bepaalde talenopleidingen en de talrijke sectorale certificaten zoals lascertificaten, veiligheidsattesten, maritieme certificaten, ... De opleidingen die leiden tot dergelijke kwalificatiebewijzen worden zowel door onderwijs als door andere opleidingsverstrekkers zoals Syntra en VDAB aangeboden.

3.2 T.a.v. het onderwijsveld

Het voorontwerp van decreet legt de band tussen de kwalificatiestructuur en de verschillende onderwijskwalificaties. De Vlor stelt echter vast dat het toepassingsgebied van de bepalingen van het decreet niet duidelijk zijn voor diverse belangrijke segmenten van het onderwijs :

- het basisonderwijs;
- het buitengewoon secundair onderwijs, opleidingsvormen 1, 2 en 3. Het is voor de Vlor totaal onduidelijk hoe de handelingsplanning en eventuele gedifferentieerde certificering in het buitengewoon onderwijs moet functioneren in relatie met de VKS;
- de systemen van "Leren en Werken";
- de kwalificatiegerichte opleidingen uit het DKO;
- de basiscompetenties van het niet-analoge aanbod in het secundair volwassenenonderwijs en de basiseducatie;
- de specifieke lerarenopleidingen waarvoor decretaal geen band wordt gelegd met de kwalificatiestructuur voor het hoger onderwijs;
- de BanaBa's en de ManaMa's in het hoger onderwijs.

4 Een juridisch stevige onderbouw voor een kwalificatiestructuur

Het voorontwerp van decreet vertrekt vanuit de redenering dat Vlaanderen binnen zijn eigen bevoegdheden het initiatief kan nemen om een kwalificatiestructuur uit te werken. De Vlor ondersteunt dit opzet maar vraagt om voldoende juridisch advies in te winnen over de impact van de bepalingen van de grondwet over de bevoegdheidsverdeling. De gebruikers van de kwalificatiestructuur (zowel onderwijsinstellingen als andere opleidingsverstrekkers als de lerenden) mogen niet geconfronteerd worden met een verbreking en alle verwarring vanden.

Maar ook op het Vlaamse niveau moet er voldoende aandacht worden besteed aan de juridische onderbouw van de regelingen. De leerresultaten uit de kwalificaties (zowel de beroepskwalificaties als de onderwijskwalificaties) gelden, volgens het voorontwerp van decreet, als erkennings- en financierings/subsidiëringsvoorwaarde in de zin van het schoolpact. De raad begrijpt en ondersteunt de overheid in het zoeken naar eenvoudiger en

transparantere structuren en ondersteunt het zoeken naar flexibel inspelen op wijzigende kwalificatiebehoefte. Maar als de competenties verwoord in de beroepskwalificaties net als in de onderwijskwalificaties erkennings- en subsidiëringsvoorwaarden zijn, dan zal dit wellicht bij decreet moeten worden geregeld (of er moet minstens een stevige decretale basis zijn onder de vorm van criteria waaraan de competenties moeten beantwoorden). De Vlor vraagt de overheid nadrukkelijk om ook hier een stevige juridische constructie uit te werken en dit voorafgaand aan een implementatie voldoende af te toetsen. De Vlor verwijst ook naar zijn principiële bedenkingen over de inhoudelijke invulling van deze erkennings- en subsidiërings/financieringsvoorwaarden.

De Vlor vraagt om een betere coherentie in het begrippenkader. De Vlor maakt zich zorgen over het feit dat hetzelfde begrip binnen dit decreet op verschillende plaatsen wordt omschreven. Daarenboven komen deze begrippen ook voor in het voorontwerp van decreet over het hoger beroepsonderwijs, en het voorontwerp van decreet over kwaliteit in onderwijs. Ook de werkteksten voor het basisdecreet voor het hoger onderwijs omvatten een aantal van deze begrippen. De Vlor pleit ervoor om :

- begrippen in een decreet slechts een keer op een coherente manier te omschrijven. Op die manier wordt vermeden dat latere wijzigingen de samenhang in de decreten verstoren.
- samenhang tussen de decreten te garanderen.

De Vlor vraagt ook om te onderzoeken of het wel strookt met de bevoegdheden van het Vlaams parlement om te verhinderen dat het Vlaams Parlement bijkomende onderwijskwalificaties bepaalt op het niveau 6 tot en met 8.

5 Samenhang garanderen

De Vlor vindt het belangrijk dat de kwalificatiestructuur samenhang garandeert op zowel het Belgische als het Europese niveau.

In de Belgische context moeten er voldoende garanties zijn voor een afstemming van de competentiestandaarden, de kwalificatiestructuren en EVC-dynamieken in de verschillende regio's. Dit garandeert een reële mobiliteit binnen de Vlaamse, Waalse en Brusselse context. De Vlor verwijst naar de vraag van de sociaal-economische adviesraden (SERV, CESRW en ESRBHG) ter voorbereiding van de interregionale tewerkstellingsconferentie van 14 juli 2008 waarin eveneens een afstemming binnen de Belgische context wordt bepleit. Dit belet in de ogen van de Vlor niet dat de Vlaamse overheid nu al stappen zet om een eenduidig kwalificatiekader uit te bouwen.

De Vlor vraagt de overheid om zorgvuldig de coherentie te bewaken tussen de verschillende regelingen op het Vlaamse niveau.

- Tegelijk met dit voorontwerp van decreet op de Vlaamse kwalificatiestructuur zijn er nog twee andere decreten in ontwikkeling die er nauw op aansluiten : het voorontwerp van decreet over hoger beroepsonderwijs en het voorontwerp van decreet over kwaliteit in onderwijs. De overheid werkt tegelijk ook aan een nieuw basisdecreet voor het hoger onderwijs. De Vlor verwijst naar de artikelsgewijze bespreking waaruit blijkt dat de coherentie op dit terrein niet optimaal is.
- De Vlor wijst er ook op dat wellicht andere aspecten van de onderwijsregelgeving invloed kunnen ondergaan van het denken over de kwalificatiestructuur. Dit geldt

voor het hele certificeringsbeleid met inbegrip van de toelatingsvoorwaarden. Als een kwalificatiestructuur cumulatief moet worden gelezen, zoals dat ook met EQF het geval is, dan moeten de toelatingsvoorwaarden van een bepaald niveau herbekeken worden vanuit de vereisten van het voorafgaande niveau.

- Het decreet over het leren en werken in de Vlaamse gemeenschap dat ook erkenningsvoorwaarden aangeeft, wordt niet aangepast zoals dat wel geldt voor andere opleidingsniveaus en onderwijsstructuren.

6 De organisatorische onderbouw van de kwalificatiestructuur

6.1 Het agentschap

De Vlor stelt vast dat een agentschap wordt opgericht dat een belangrijke sturende rol speelt bij de ontwikkeling van de kwalificatiestructuur (art. 13-17). In andere voorontwerpen van decreet zoals dat op kwaliteit in onderwijs en dat over het hoger beroepsonderwijs vinden we eveneens elementen van de toekomstige bevoegdheden van dat agentschap. Naar verluidt zal het nieuwe basisdecreet voor het hoger onderwijs eveneens bepalingen omvatten m.b.t. het agentschap. De Vlor beschikt daarom nu over onvolledige gegevens over de werking, de organisatie en de structuur van het agentschap om over deze nieuwe structuur definitieve uitspraken te doen.

De Vlor pleit in elk geval voor duidelijk onderscheid tussen de beleidsvoorbereidende, beleidsuitvoerende, controlerende en de adviserende functies. Het is niet aangewezen dat hetzelfde agentschap optreedt als rechter en partij.

De Vlor vindt het niet vanzelfsprekend dat de inschaling enkel kan gebeuren op "eensluitende" voordracht vanuit het agentschap. De regering kan het voorstel tot inschaling niet zelf bijsturen (art. 14).

Het agentschap voert ook zelfstandig aanpassingen door aan erkende beroepskwalificaties ingevolge bijsturingen van (beroeps)competentieprofielen (art. 15, laatste lid). Het oordeelt zelf of er een bijsturing noodzakelijk is van het kwalificatieniveau. Het voorontwerp van decreet stelt zelfs dat als dit niet geval is, de bijsturingen zonder enig overleg worden ingevoerd in onderwijs. De Vlor vindt dit niet aanvaardbaar (zie punt 5.2)

6.2 De rol van de sociale partners en van de onderwijspartners bij de totstandkoming van een Vlaamse kwalificatiestructuur

De sociale partners zijn volgens het voorontwerp van decreet bevoegd voor de ontwikkeling van beroepscompetentieprofielen en competentieprofielen. Onderwijskwalificaties worden ontwikkeld binnen het agentschap.

De Vlor heeft vragen bij de afstemming tussen de rol van de sociale partners, het agentschap en de onderwijspartners. Dit blijkt onder meer uit het feit dat binnen het agentschap slechts sprake is van een beperkte vertegenwoordiging in de sectorspecifieke commissie ad hoc. De Vlor vindt dat het aanduiden van een vertegenwoordiging van onderwijs- en opleidingsverstrekkingen een globaal advies van alle onderwijs- en opleidingspartners niet kan vervangen (art. 13). Een volledige terugkoppeling naar de achterban is pas mogelijk als er transparante adviesprocedures voorhanden zijn (zie punt 5.2.2.).

De Vlor erkent en onderschrijft dat er een onderscheid dient gemaakt tussen de fase tot en met de erkenning van de beroepskwalificaties en de fase die erna komt en die beoogt om de kwalificaties te vertalen naar het onderwijsaanbod en de onderwijsstructuren. De Vlor vindt dat het decreet zelf al voorafnames bevat t.a.v. de inpassing in de onderwijsstructuren en dus zelf niet strikt een onderscheid maakt tussen het uitwerken van beroepskwalificaties en de inpassing in onderwijsstructuren :

- het art. 16 linkt (op een onvolledige manier) de onderwijskwalificaties met de beroepskwalificaties;
- voor het hoger onderwijs wordt terecht uitdrukkelijk de band gelegd met het structuurdecreet en de daarin opgenomen procedures voor kwaliteitszorg en accreditatie;
- het hoofdstuk V omschrijft de beroepskwalificaties als erkennings-, financierings- en subsidiëeringsvoorwaarden.

Om deze redenen vindt de Vlor dat het decreet op de kwalificatiestructuur waarborgen moet bieden voor een substantiële, structurele inbreng van de onderwijsgeledingen in de procedures die rechtstreeks raken aan onderwijs. De Vlor doet hiervoor een voorstel dat voortbouwt op de bestaande regelingen en wetgeving (zie punt 6.2.2.).

6.2.1 De rol van de sociale partners en de SERV

De Vlor vindt het terecht dat de sociale partners inzetbaarheidseisen formuleren onder de vorm van beroepscompetentieprofielen. Vanuit hun deskundigheid kunnen zij het beste het kader aanbieden om opleidingen up-to-date te houden. Deze profielen vormen dus een goed vertrekpunt voor de vormgeving van het beroepsgerichte luik van opleidingen. Tot en met de erkenning en registratie van de beroepskwalificaties is het vanzelfsprekend dat de sociale partners, het agentschap en de regering een hoofdrol spelen.

6.2.2 De rol van de onderwijspartners

Beroepskwalificaties moeten ook functioneren in een onderwijscontext. Hiervoor moeten minstens volgende vragen worden beantwoord :

- wordt de opleiding aangeboden binnen onderwijs ? Het is zeker niet vanzelfsprekend dat alle beroepskwalificaties een vertaling krijgen in een onderwijsopleiding. Sommige opleidingen horen door hun finaliteit en specifieke invalshoek niet thuis in het onderwijs. Andere opleidingenverstrekkers hebben op sommige terreinen een grotere know-how en expertise.
- Op welke beroepskwalificaties wordt de opleiding gericht ? Gaat het om één of meerdere ? welke beroepskwalificaties worden samengenomen om de kern van een beroepsgerichte opleiding te vormen ?
- Aan welke eindtermen en specifieke eindtermen worden deze beroepskwalificaties gelinkt om samen beschouwd te worden als een onderwijskwalificatie ?

De Vlor stelt vast dat de procedures voor het hoger onderwijs en de andere onderwijsniveaus fundamenteel verschillen. Onderstaande bedenkingen hebben dan ook geen betrekking op het hoger onderwijs omdat hier een voldoende onderwijsinput is gegarandeerd.

De onderwijsgeledingen uit de andere onderwijsniveaus moeten bij het debat over de inpassing van de erkende beroepskwalificaties in een onderwijscontext een volwaardige partner vormen. Daarom moet er zeker een adviesbevoegdheid worden ingevoerd voor de Vlor. Dit is trouwens al steeds zo geweest dat de Vlor om advies wordt gevraagd over de wenselijkheid van een nieuwe opleiding, structuuronderdeel (los van de concrete instelling die het mocht programmeren) ¹.

Een ander punt waarover de Vlor advies moet kunnen inbrengen is de inpassing van de doelen verwoord in de beroepskwalificaties in de onderwijsdoelen. Voor de eindtermen en specifieke eindtermen geldt hier de bestaande adviesprocedure. Maar dit is niet het geval voor de beroepskwalificaties. Het is zeker niet de bedoeling van de Vlor om de competenties zoals die naar voren komen uit de arbeidsmarktanalyses van de SERV in vraag te stellen. We stelden eerder al dat dit een bevoegdheid is van de sociale partners. Er is echter een beperkte omzetting nodig van de beroepskwalificaties naar onderwijsdoelen (zie punt 2):

- Niet alle competenties zijn leerbaar binnen een schoolse context. Sommige zijn eerder persoonskenmerken en toelatingseisen die bepalen of iemand voor een bepaald beroep geschikt is. Andere competenties verwerft een beroepsbeoefenaar pas bij de intrede op de arbeidsmarkt. De Vlor vindt dat scholen voor wie de beroepskwalificaties een erkennings-, financierings- en subsidiëringsvoorwaarde zijn, niet kunnen worden aangesproken op het feit dat hun leerlingen dergelijke competenties niet bereikt hebben. Voor het volwassenenonderwijs is dit principe trouwens al erkend in het decreet (t.a.v. de eindtermen van het voltijds onderwijs).
- Voor de eindtermen geldt ook een onderscheid tussen een resultaatsverbintenis en een inspanningsverplichting (op het vlak van attitudes). De Vlor vindt dat hierover nog verdere verduidelijking nodig is.

Daarom wil de Vlor ook een adviesbevoegdheid over het statuut dat bepaalde competenties uit de beroepskwalificaties krijgen t.a.v. de scholen in het kader van de kwaliteitsbewaking en de doorlichtingen.

Een laatste punt waarover de Vlor advies wil uitbrengen zijn de formats en methodieken zoals aangegeven in art. 9. De Vlor vindt het belangrijk mee te kunnen reflecteren over de vormgeving van dit proces. Het is wezenlijk om hierover advies te kunnen geven vanuit het perspectief van de betekenis van de beroepskwalificaties voor de invulling van de onderwijsdoelen. In de voorbije jaren bouwde de Vlor binnen de sectorcommissies een expertise op om beroeps(competentie)profielen te integreren in onderwijsstructuren en onderwijsdoelen.

7 De bouwstenen voor een VKS

7.1 De omschrijving van niveaus

De Vlor stelt vast dat de niveaudeSCRIPTORen zeer abstract en weinig hanteerbaar zijn geformuleerd. De impact van het raamwerk op zich is daardoor moeilijk in te schatten.

¹ We verwijzen naar het BVR van 6 juli 2007 tot vaststelling van de indienings- en adviseringsprocedure voor voorstellen voor nieuwe structuuronderdelen in het voltijds secundair onderwijs, Decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs, Besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2007 betreffende de organisatie van het opleidingsaanbod in het volwassenenonderwijs

De Vlor vreest dat de wijze van omschrijven ook te weinig handvatten biedt voor de inschaling. De Vlor verwijst naar punt 1.4. van de bijlage bij de memorie van toelichting dat een veel overzichtelijker kader vormt voor de inschaling. Het overzicht in de bijlage is ook veel handiger te gebruiken dan deze omschrijvingen.

- de Vlor wil dat de decretale teksten met de omschrijvingen van de niveaus eenduidiger en gemakkelijker te hanteren zijn. Het is te verkiezen dat de tabel wordt opgenomen in het decreet. Dit zou kunnen bij wijze van bijlage.
- De Vlor vraagt op basis van welke evidentie de omschrijvingen van EQF verder zijn geoperationaliseerd. De Vlor vraagt zich af op grond waarvan de concretisering en verschillen tussen EQF en de VKS zijn ingegeven. Voor het niveau 6 en 8 neemt EQF de beroepscontext mee terwijl de VKS enkel refereert aan de “onderzoekscontext”. De facto worden hierdoor hooggespecialiseerde beroepskwalificaties uitgesloten. Volgens de Vlor is deze verenging van de focus onterecht.

Het voorontwerp van decreet bepaalt nergens de relatie tussen het niveau van de beroepskwalificaties en het niveau van de onderwijskwalificaties. De Vlor vindt dat een bepaald niveau van beroepskwalificatie niet noodzakelijk hoeft te corresponderen met het niveau van de onderwijskwalificatie.

7.2 De band met deelkwalificaties

Het raamwerk bevat ook geen aanduidingen over de mogelijkheid te werken met deelkwalificaties en hoe die kunnen worden geformuleerd. Het enige aanknopingspunt in het decreet is een decretale basis voor een besluit van de Vlaamse regering dat de methodieken voor beschrijving en inschaling zal bepalen (art. 9).

De Vlor vindt dat methodieken en formats voor de beschrijving van kwalificaties een dergelijke zwaarwichtige impact hebben voor onderwijs dat dit duidelijk vooraf moet worden uitgeklaard. De Vlor vraagt om hierover advies te kunnen uitbrengen.

7.3 Leerresultaten of competenties

De Vlor stelt vast dat zowel de omschrijvingen van beroepskwalificaties als van onderwijskwalificaties uitgaan van een competentiegerichte benadering (art. 5, 5° en 13°). Het voorontwerp van decreet bepaalt dus dat in het leerplichtonderwijs, het hoger beroepsonderwijs en het volwassenenonderwijs een keuze gemaakt wordt voor competentiegericht onderwijs (op het niveau van het formuleren van de doelstellingen). Voor het hoger onderwijs wordt gewerkt met leerresultaten.

De Vlor stelt vast dat het begrip “leerresultaten” niet is omschreven. Bedoelt de decreetgever daarmee hetzelfde als met “competenties” ? Of veronderstelt het gebruik van het woord “competenties” dat de lerende kennis, vaardigheden en attitudes geïntegreerd kan aanwenden terwijl leerresultaten enkel verwijzen naar kennis, vaardigheden en attitudes. Als deze veronderstelling klopt, dan wordt er een hoger beheersingsniveau gevraagd als het om competenties gaat.

De Vlor wil dat het decreet beide begrippen omschrijft en de consequenties ervan verduidelijkt. Belangrijk is dat het hele onderwijs over dezelfde vrijheidsmarges kan beschikken bij het uitwerken van curricula. Daarom mag er geen tegenstrijdigheid zijn

tussen de definities voor het hoger onderwijs en de andere niveaus en vormen van onderwijs. Inrichtende machten moeten vrij hun pedagogische principes kunnen invullen.

De Vlor wijst alvast op enkele bijkomende complicaties van het gebruik van de term “competenties” :

- Ook in EQF wordt geredeneerd in termen van leerresultaten. We willen er ook op wijzen dat in EQF de term “competentie” in een andere betekenis is gebruikt. Voor het gebruik van de kwalificatiestructuur binnen de Belgische context en in contacten met andere lidstaten kan dit aanleiding geven tot heel wat begripsverwarring.
- Wat zijn de gevolgen voor de eindtermen zoals ze nu zijn geformuleerd als ze onderdeel moeten worden van onderwijskwalificaties die bestaan uit competenties en clusters van competenties ? Moeten deze allemaal worden geherformuleerd ? Wat betekent het voor scholen: moeten ze met hun leerlingen een hoger beheersingsniveau bereiken ?
- Moeten leerplannen voortaan noodzakelijkerwijze competentiegericht worden geformuleerd ?

7.4 De band tussen de kwalificatiestructuur en de opleidingenstructuur

De Vlor vraagt verduidelijking bij de methode die gebruikt werd om de eindtermen vermeld in art. 16 in te schalen in de kwalificatiestructuur. De koppeling die het art. 16 formuleert tussen de kwalificatiestructuur en de opleidingenstructuur is artificieel. De niveaus en de descriptorren van de kwalificatiestructuur laten niet altijd toe om ook onderwijskwalificaties optimaal te beschrijven. De Vlor vindt dat hiervoor nog een systematisch overleg noodzakelijk is.

De inschaling die gebeurt in art. 16 roept nog heel wat vragen op.

- De Vlor stelt vast dat deze lijst niet volledig is en zeker moet verduidelijkt worden.
- Sommige linken zijn nog niet eenduidig te interpreteren (zie punt 8 van deel III).
- Wat zijn de consequenties van deze inschalingen voor de bestaande eindtermen ? Voldoen de eindtermen in voldoende mate aan de descriptorren verwoord in het art. 8 en 11 ? De Vlor vindt het niet evident dat alle eindtermen opnieuw moeten worden geherformuleerd. De Vlor verwijst hiervoor naar het standpunt over de wijze van aanpassen van de eindtermen.

De Vlor vindt het ook belangrijk dat de opleidingenstructuur een dynamisch instrument is waarin soepele aanpassingen mogelijk worden.

8 Nood aan een grondige evaluatie

De Vlor vindt dat de uitrol van een decreet op de kwalificatiestructuur gepaard moet gaan met een systematische beleidsevaluatie waardoor problemen snel worden gedetecteerd en een antwoord krijgen. De Vlor vraagt daarom om de evaluatie van het decreet en de termijnen waarin dit moet plaatsvinden, meteen al in te schrijven in het decreet.

9 Communicatiestrategie

De Vlor dringt erop aan dat het werk aan een Vlaamse kwalificatiestructuur transparant is voor alle gebruikers. We denken dan aan

- de aanbieders van onderwijs en vorming, de leerkrachten en de schoolteams, de leerplanmakers;
- de inspectie die de beroepskwalificaties moet hanteren bij doorlichtingen;
- de lerenden, werkgevers en werknemers en burgers.

De Vlor dringt daarom aan dat de overheid over het opzet en de instrumenten met deze verschillende doelgroepen adequaat communiceert.

III. Artikelsgewijze opmerkingen

1 Art. 1 : de bevoegdheid van de Vlaamse gemeenschap

De Vlor kan akkoord gaan met een regeling van een kwalificatiestructuur binnen het Vlaamse beleidsniveau op voorwaarde dat hiervoor een aantal voorwaarden zijn vervuld waardoor de mobiliteit binnen het Belgische bestel op termijn is gegarandeerd (zie punt 3).

2 Art. 2 en art. 3 : opzet van een kwalificatiestructuur

We stelden vast dat deze omschrijving niet coherent is met wat het decreet zelf naar voren schuift als doelen van de kwalificatiestructuur. Zowel in het leerplichtonderwijs, het volwassenenonderwijs en in het hoger onderwijs is er een duidelijke band met het systeem van kwaliteitszorg (zie punt 2).

De artikelen geven niet aan dat een kwalificatiestructuur ondersteunend is voor de uitwerking van EVC- en EVK-procedures. De Vlor zou willen dat deze band duidelijker wordt gelegd waardoor er een grotere transparantie is voor de lerenden over wat van hen wordt verwacht en wat de waarde is van een studiebewijs op grond van EVC en EVK. Ook voor de onderwijsinstellingen kunnen de beroeps- en onderwijskwalificaties duidelijkheid geven bij het al dan niet verlenen van EVC en EVK.

3 Art. 4 : het begrippenkader

De Vlor vindt dat het begrippenkader alle begrippen uit het decreet één keer moet omschrijven.

- Het begrip niveaudeSCRIPTOR is omschreven in het art. 7 en niet bij het begrippenkader.

De Vlor vraagt ook om consistentie in de omschrijvingen over de verschillende voorontwerpen van decreten heen :

- accreditatie;
- beroepskwalificatie;
- competentie;
- kwalificatie : de omschrijving van wat onder een kwalificatie wordt verstaan verschilt fundamenteel tussen het structuurdecreet hoger onderwijs enerzijds en dit voorontwerp van decreet anderzijds. Is het in het komende basisdecreet de bedoeling de omschrijving van kwalificatie af te stemmen op het decreet kwalificatiestructuur ?
- kwalificatiestructuur
- onderwijskwalificatie

Volgende begrippen ontbreken in het begrippenkader :

- sector. Hoe en op welke basis wordt bepaald wat een sector inhoudt en wie die vertegenwoordigt. In EQF en ECVET is de term “sector” omschreven als een groep professionele activiteiten, ingedeeld naar belangrijkste economische functie, product, dienst of technologie. De Vlor opteert in elk geval voor een brede definitie die verschillende maatschappelijke en economische sectoren voldoende kan omvatten.
- leerresultaten.

4 Art. 8. de niveaudecriptoren

Zie opmerkingen onder het deel II, punt 6

De Vlor stelt vast dat het kwalificatieniveau 1 bijna niet gehanteerd wordt. De Vlor vindt het belangrijk dat mensen uit beschutte of sociale tewerkstelling, jongeren uit de opleidingsvormen 1 en 2 van het BuSO gezien worden als gekwalificeerden. De Vlor vraagt voldoende waarborgen dat de descriptoren voor het niveau 1 voldoende inspelen op deze realiteit.

De Vlor stelt vast dat de omschrijving van de descriptoren cumulatief is bedoeld (zoals ook het geval met EQF). Dit betekent dat de leerresultaten van het voorafgaande niveau noodzakelijk ook verworven moeten zijn. Het decreet bepaalt dit echter nergens. De Vlor vraagt ook waarborgen dat de omschrijvingen van de niveaus niet verhinderen dat lerenden bijkomende kwalificaties behalen op hetzelfde of een hoger kwalificatieniveau.

De Vlor vraagt een transparanter gestructureerde en meer hanteerbare omschrijving en ordening van de niveaudecriptoren.

5 Art. 9 : methodieken voor beschrijving en inschaling

De Vlor vraagt duidelijker te omschrijven in het voorontwerp van decreet wat bedoeld wordt met de methodieken voor beschrijving en inschaling. Gaat dit om nadere inhoudelijke criteria om de competenties te kunnen inschalen ? Gaat het om procedures ? Legt de regering formats op voor de uitwerking van (beroeps)competentieprofielen ? Zijn er beroepsprocedures voorzien ? De Vlor vraagt dat de regelgeving met betrekking tot de toegang tot beroepen zeker deel uitmaakt van deze “methodieken”.

De Vlor gaat ervan uit dat de inhoudelijke criteria voor inschaling vervat zitten in het art. 8 van het voorontwerp van decreet. De Vlor vraagt daarom een meer operationele omschrijving van de niveaus in het voorontwerp van decreet zelf (zie punt 6 van deel I). De Vlor is van mening dat het decreet de krijtlijnen en voorwaarden moet bepalen voor de erkenning en de inschaling van de kwalificaties.

De Vlor vindt het belangrijk mee te kunnen reflecteren over de vormgeving van dit proces. Het is noodzakelijk om hierover advies te kunnen geven vanuit het perspectief van de betekenis van de beroepskwalificaties voor de invulling en organisatie van onderwijs. In de voorbije jaren bouwde de Vlor binnen de sectorcommissies een expertise op om beroeps(competentie)profielen te integreren in onderwijsstructuren en onderwijsdoelen.

6 Art. 10 en 11 : beroepskwalificaties en onderwijskwalificaties

De Vlor is van mening dat de verhouding tussen de beroepskwalificaties en de onderwijskwalificaties nog vragen oproept. Ook de impact van het woord “onderwijskwalificaties” roept nog onduidelijkheden op. De Vlor vindt dat de formulering van het art. 11 zoals het nu voorligt, grondiger moet worden uitgewerkt en onderbouwd.

- Zitten de onderwijskwalificaties en de daarin opgenomen beroepskwalificaties noodzakelijk op hetzelfde niveau van de kwalificatiestructuur ?
- Impliceert deze omschrijving dat het basisonderwijs zich situeert op het niveau 2 ?
- Moeten de onderwijskwalificaties cumulatief worden gelezen ?
 - o Zoniet lijkt het alsof maatschappelijk functioneren en participeren geen doelstelling is van het secundair onderwijs waar nochtans een belangrijk deel van de basisvorming gericht is op dat maatschappelijk functioneren.
 - o Zo ja, dan moeten wellicht de toelatingsvoorwaarden voor diverse opleidingen en niveaus van het onderwijs bekeken worden vanuit de inzichten van de kwalificatiestructuur. Geeft een onderwijskwalificatie van het niveau 2 of 3 toegang tot alle opleidingen van het secundair onderwijs, zoals dat door de omnivalentie geldt voor het hoger onderwijs ?
- Hoe verhouden de omschrijvingen uit art. 11 zich met de einddoelstellingen van de opleidingsvormen voor het buitengewoon secundair onderwijs zoals omschreven in het KB van 1978 ? Vallen de omschrijvingen “maatschappelijk functioneren of participeren” hiermee samen ?
- Welke instellingen kunnen onderwijskwalificaties al dan niet aanbieden ? Geldt dit enkel voor onderwijsinstellingen ? Voor publieke opleidingsverstrekkers ? voor andere aanbieders ? Waar en hoe wordt dit geregeld ? Vanuit de vrijheid van onderwijs veronderstellen we dat iedere aanbieder die de erkenningsvoorwaarden naleeft zoals geformuleerd in art. 21 hiertoe het recht heeft.

Kunnen onderwijsinstellingen enkel erkende beroepskwalificaties uitreiken, zonder onderwijskwalificatie ?

- Het kan toch niet de bedoeling zijn om lerenden uit het kwalificatieniveau 2 af te sluiten van verder studeren en levenslang en levensbreed leren. De huidige formulering gelinkt aan wat volgt, lijkt daar nochtans op te wijzen. Voor de Vlor is het een principe dat lerenden vanuit elk kwalificatieniveau kunnen doorstromen naar levenslang en levensbreed leren.

7 Art. 12, 13, 14 en 15: procedure voor de erkenning en inschaling van kwalificaties

Het is niet duidelijk voor welke sectoren de uitzondering geldt, verwoord in art. 12. De Vlor vindt het belangrijk dat er op dit vlak transparantie zou zijn en dat er geen verschillende profielen worden ontwikkeld voor gelijkaardige beroepen (bijv. in verschillende segmenten zoals de privésector, vrijwilligerswerk, overheid). Doordat het begrip “sector” niet is omschreven, is ook niet duidelijk over welke sectoren het gaat (zie deel III, punt 3 over art. 4). De Vlor vraagt dat bij de specifieke profielen die het sociaal-culturele veld en vrijwilligerswerk betreffen, voldoende betrokkenheid van deze sector wordt gegarandeerd.

Het voorontwerp van decreet geeft te weinig duidelijkheid over de rollen van de onderwijspartners binnen de procedures. De Vlor verwijst voor de rol van het agentschap, de sociale partners en de onderwijsgeledingen naar het punt 5.2.

- Een vertegenwoordiging aangeduid door de Vlor kan geen bespreking met alle onderwijs- en opleidingspartners vervangen.
- De samenstelling van de ad hoc-commissies roept vragen op : slaat de pariteit op de werkgevers versus de werknemers ? de sociale partners versus de onderwijs en publieke opleidingenverstrekkers ? hebben de inschalingsexperts van het agentschap ook stemrecht bij moeilijke beslissingen ? Is er een gegarandeerde aanwezigheid van de publieke opleidingenverstrekkers ?

De Vlor dringt erop aan dat de procedure niet leidt tot blokkeringen die een actualisering van opleidingen verhindert. Onderwijs kan immers pas zijn programma's aanpassen als er een erkende beroepskwalificatie voorhanden is. Tot zolang kan onderwijs wel inspelen op nieuwe ontwikkelingen (in het kader van de leerplannen) maar het kan niet de erkende beroepskwalificatie uitreiken.

- De erkenning kan enkel gebeuren op voorstel van de minister bevoegd voor vorming én de functioneel bevoegde ministers
- De prioritering voor de ontwikkeling van beroepscompetentieprofielen of competentieprofielen gebeurt enkel door de SERV.
- De termijn in art. 14 moet worden gelezen als een ordetermijn die geenszins betekent dat als de regering niet handelt binnen de termijn, de beroepskwalificatie automatisch wordt erkend.

De Vlor heeft ook vragen bij de rol van het agentschap op het vlak van het bijsturen van de beroepskwalificaties, zeker als deze geen aanleiding geven tot een niveauwijziging. We verwijzen naar het punt 5 van het deel II over de rol van het agentschap en van de sociale en onderwijspartners.

De Vlor wijst erop dat de gevolgen van niveauwijzigingen voor onderwijsinstellingen groot kunnen zijn. Verliest een onderwijsinstelling dan het recht om een bepaalde opleiding aan te bieden ? Onder welke voorwaarden gebeurt deze afbouw en oprichting in een andere onderwijsinstelling ? Hoe kan of moet een opleiding dan worden ge-upgraded ?

8 Art. 16 : de relatie tussen de VKS en onderwijsniveaus en –sectoren

8.1 De relatie tussen onderwijskwalificatie en beroepskwalificatie

De Vlor is van mening dat alle onderwijspartners zoals vertegenwoordigd in de Vlor, eenmaal de beroepskwalificaties zijn erkend, een beslissende stem moeten hebben in het debat over de impact en de gevolgen van de kwalificaties voor de organisatie van onderwijs en vooral dan op het vlak van de onderwijskwalificaties. Dit wordt uitvoerig geargumenteed in het punt 1 van deel II.

8.2 De evidentie voor de inschaling en de implicaties

De Vlor vraagt op grond van welke gegevens deze opleidingen worden ingeschaald en wat de implicaties zijn. Over de koppeling tussen de kwalificatieniveaus en de onderwijsstructuren zijn nog heel wat vragen en onduidelijkheden. Deze moeten worden uitgeklaard vooraleer dit in onderwijs vorm kan krijgen.

Vragen t.a.v. de samenhang tussen onderwijskwalificaties en beroepskwalificaties

- Kan er een verschil zijn in het inschalingsniveau tussen de onderwijskwalificaties en de beroepskwalificaties ?
- Hoe worden de kwalificaties uit het BuSO, opleidingsvormen 1 en 2 ingeschaald ? De voorbereiding op maatschappelijk functioneren en op beschut wonen en werken is er breder dan enkel voorbereiding op de arbeidsmarkt of een beroep.
- Kan het DKO geen onderwijskwalificaties aanbieden ? Ook moet aan (sommige) leerlingen doorstroming gegarandeerd worden naar het hoger (kunst)onderwijs en naar tewerkstelling.
- Waar zitten het niet-analoge aanbod en de certificaatopleidingen van het volwassenenonderwijs ?

Vragen t.a.v. concrete onderwijskwalificaties

- Op grond waarvan zit de basiseducatie op het niveau 2 ingeschaald (art. 16, 1° a)? Betekent dit dat alle kwalificaties gericht op gecijferdheid en geletterdheid automatisch worden ingeschaald op het niveau 2 ?
- Wat is de reikwijdte van 2° a).
 - o Waar horen de opleidingen thuis die nu onder het decreet leren en werken vallen ? Zitten deze op het kwalificatieniveau 2 ? Wat met de kwalificatiebewijzen die in het systemen van “Leren en Werken” kunnen worden uitgereikt? Zijn die dan geen onderwijskwalificaties ?
 - o Waar horen de opleidingen uit opleidingsvorm 3 van het BuSO thuis ? Hier zijn er eigen ontwikkelingsdoelen voor ASV die vergelijkbaar zijn met het BSO (2de graad) maar er toch niet volledig mee samenvallen.
- Wie en op grond van welke procedure beslist welke opleidingen in het TSO gelinkt worden aan wetenschapsdomeinen (art. 16, 4° b en d) en welke gelinkt worden aan beroepskwalificaties (art. 16, 4°, d). De Vlor vraagt om in het TSO de dubbele finaliteit (doorstroming en kwalificatie) te kunnen behouden.
- Kunnen er onderwijskwalificaties in het secundair onderwijs bestaan die enkel bestaan uit een of meer beroepskwalificaties (4° g). Moet hier niet telkens ook een vorm van algemene vorming worden aangeboden?
- Omvatten de onderwijskwalificaties op het niveau 5 enkel één of meer beroepskwalificaties ? Moet er geen doorstromingscomponent worden voorzien waardoor de overgang naar het hoger onderwijs verder wordt gegarandeerd ? Zeker met het oog op overgangen naar een bachelor met eventuele verkorting van het studietraject moet hierover worden nagedacht.

Vragen t.a.v. de procedures

De Vlor vindt het overbodig te bepalen dat het parlement bijkomende onderwijskwalificaties kan bepalen. Het behoort sowieso tot de bevoegdheden van het parlement het decreet te wijzigen. Dit decreet kan ook de bevoegdheden van het parlement niet beperken t.a.v. andere onderwijskwalificaties.

De Vlor vraagt adviesbevoegdheid t.a.v. de bepaling en inrichting van onderwijskwalificaties. Zoals eerder gezegd bepaalt dit artikel welke beroepskwalificaties in onderwijs worden aangeboden en binnen welke context. Zie punt 5.2 van het deel II.

8.3 Het secundair volwassenenonderwijs (TKO, certificaatopleidingen)

De Vlor vraagt naar de inpassing van de opleidingenstructuur uit het secundair volwassenenonderwijs in deze (onderwijs)kwalificatiestructuur.

- Hoe zitten de basiscompetenties van het niet-analoog aanbod hierin vervat ?
Moeten de beroepskwalificaties onverkort worden toegepast in deze opleidingen ?
- Het volwassenenonderwijs kent geen onderwijsvormen meer. Hoe moet dit in dit artikel gelezen worden ?

8.4 Het buitengewoon secundair onderwijs

De Vlor merkt op dat het buitengewoon secundair onderwijs in dit artikel niet wordt vermeld. De opleidingsvorm 3 biedt naast beroepskwalificaties ook ASV aan waarvoor ontwikkelingsdoelen zijn geformuleerd.

Hoe verhouden deze omschrijvingen zich met de einddoelstellingen van de opleidingsvormen voor het buitengewoon secundair onderwijs zoals omschreven in het KB van 1978 ?

8.5 De systemen voor “Leren en Werken”

Waar horen de opleidingen uit de systemen “Leren en werken” zonder algemene vorming ?

9 Art. 18 : de procedures voor de niveaus 6-8

De Vlor vraagt hier waarborgen in te schrijven dat de regelgeving met betrekking tot de toegang tot de beroepen wordt verwerkt in de beschrijving van de domeinspecifieke leerresultaten.

De Vlor vraagt welke regels de Vlaamse regering hier bijkomend zal opleggen. Ofwel moet de regering in het decreet het referentiekader opnemen ofwel moet de zin worden geschrapt.

De Vlor wijst op de regelingen voor de specifieke lerarenopleidingen.

- De beroepsprofielen en basiscompetenties worden hier vastgelegd volgens een eigen procedure waar een maximale betrokkenheid van de onderwijspartners wordt gegarandeerd. De beroepsprofielen worden bekrachtigd door het Vlaams Parlement. De Vlor vraagt het behoud van deze procedures. Immers de opleiding van leraren is een belangrijke bepalende factor voor de kwaliteit in het onderwijs.

- De Vlor vraagt naar garanties voor betrokkenheid van de specifieke lerarenopleidingen in het volwassenenonderwijs. Dit zou kunnen via de expertisenetwerken.

10 Art. 21 : aanpassingen aan de schoolpactwet

De Vlor wijst erop dat dit artikel bijzonder grote consequenties heeft voor het onderwijs. De competenties verwoord in de beroepskwalificaties worden rechtstreeks referentiekaders voor de doorlichtingen en de kwaliteitszorg door de overheid.

De Vlor verzet zich tegen het feit dat beroepskwalificaties erkennings- en subsidiërings/financieringsvoorwaarden zouden worden zonder dat ze omgezet worden in onderwijskwalificaties. Waarom kiest de overheid niet voor de term “onderwijskwalificaties”. Immers de onderwijskwalificaties bevatten de beroepskwalificaties. Is het dan niet voldoende in de schoolpactwet te verwijzen naar de onderwijskwalificaties en in dit decreet te omschrijven wat de relatie is tussen de onderwijskwalificaties en de beroepskwalificaties ?

Het decreet over het leren en werken in de Vlaamse gemeenschap dat ook erkenningsvoorwaarden aangeeft, wordt niet aangepast zoals dat wel geldt voor andere opleidingsniveaus en onderwijsstructuren.

11 Art. 22 tot en met art. 26 : wijzigingen aan het themadecreet

Art. 22. Het laatste lid geeft niet aan dat de ontwikkelingsdoelen ook rekening moeten houden met niveaurescriptoren. Zeker voor de opleidingskaarten voor OV 3 is dat toch een aandachtspunt.

Art. 23. De Vlor erkent dat deze bepaling overgenomen is uit het themadecreet. Maar het heeft geen zin te verwijzen naar “bepaalde” andere opleidingsvormen. In alle opleidingsvormen kan de klassenraad andere eindtermen of ontwikkelingsdoelen opnemen. Dat woord mag worden geschrapt.

Art. 24, Art. 7ter bepaalt dat de Vlaamse regering competenties kan vastleggen op grond van te bepalen referentiekaders voor de specifieke gedeelten van opleidingen die gericht zijn op beroepsuitoefening waarvoor er geen erkende beroepskwalificatie bestaat.

- De Vlor is van mening dat deze uitzondering niet enkel moet gelden voor het secundair onderwijs maar ook voor alle vormen van “Leren en Werken” en voor alle studiebewijzen uitgereikt door opleidingen in het volwassenenonderwijs die geen equivalent hebben in het voltijds onderwijs en evenmin kunnen terugvallen op een erkende beroepskwalificatie.
- De Vlor verwijst hiervoor naar het advies van de Raad voor het Levenslang en Levensbreed leren over de referentiekaders die kunnen worden gebruikt in dergelijke omstandigheden ².
- De Vlor vindt ook dat hij advies moet kunnen uitbrengen over deze competenties. Het is belangrijk dat er voor dergelijke competenties die richtinggevend worden voor

² RAAD LEVENSLANG EN LEVENSBREED LEREN, *Advies over mogelijke referentiekaders voor opleidingen van het volwassenenonderwijs*, 22 januari 2008.

de vormgeving van opleidingen een breed draagvlak bestaat dat gebaseerd is op het overleg tussen alle onderwijsgeledingen.

12 Art .31 : kenmerken van de beroepscompetentieprofielen zoals geformuleerd door de SERV

De Vlor stelt vast dat onderwijs, met uitzondering van de niveaus 6, 7 en 8, geen nieuwe opleidingen kan aanbieden zonder dat er beroepskwalificaties beschikbaar zijn. De Vlor vindt dat de onderwijspartners en de publieke opleidingsverstrekkers eveneens een initiatiefrecht moeten krijgen en zeker moeten kunnen vragen dat de sociale partners een beroepscompetentieprofiel uitwerken.

De Vlor vraagt ook in welke mate elke aanbieder die voldoet aan de beroepsvereisten verwoord in de beroepskwalificatie meteen een rechtstreekse toegang tot een gereguleerd beroep kan garanderen. Met andere woorden: kunnen er nog bijkomende vereisten worden gesteld voor houders van erkende onderwijs- of beroepskwalificaties voor de toegang tot het beroep ?

13 Art. 42 en 43 : slotbepalingen

Deze artikelen bieden een rechtsbasis tot 2012-2013 voor opleidingen die leiden tot een diploma secundair onderwijs of een kwalificatie hoger onderwijs. De Vlor vraagt naar de overgangsregelingen voor de opleidingen die hier niet onder vallen waaronder de getuigschriften uit de systemen van "Leren en Werken" en de getuigschriften en certificaten uit het volwassenenonderwijs. Wat als er (nog) geen beroepskwalificaties voorhanden zijn ?

Het art. 24 dat een art. 7 ter invoegt in het themadecreet is enkel van toepassing op het secundair onderwijs. Kunnen in het volwassenenonderwijs ook andere referentiekaders worden gebruikt ? De Vlor verwijst hiervoor naar het advies van de Raad voor het Levenslang en Levensbreed Leren over mogelijke referentiekaders voor opleidingen van het volwassenenonderwijs (22 januari 2008).

De Vlor wijst er ook op dat de visitatierapporten nu niet zijn opgesteld om te passen in deze procedures. Worden de formats voor deze rapporten aangepast ?

IV. Conclusies

De Vlor vindt de ontwikkeling van een Vlaamse kwalificatiestructuur zeker **wenselijk en zelfs noodzakelijk** als het gaat om een raamwerk dat beroeps- en onderwijs-/opleidingskwalificaties transparanter maakt voor alle betrokkenen. Een kwalificatiestructuur bevordert de communicatie tussen verschillende aanbieders, lerenden en de wereld van de tewerkstelling of maatschappelijke sectoren. Het informele en non-formele leren wordt hierdoor aangemoedigd. We verwijzen naar het advies van de Vlor over de discussienota over de kwalificatiestructuur ³. De ontwikkeling kwalificatiestructuren tegen 2010 is trouwens ook een vraag van de Europese Unie. De Vlor vindt dat de Vlaamse overheid dus zeker werk moet maken van de ontwikkeling van een Vlaamse kwalificatiestructuur.

³ ALGEMENE RAAD, *Advies over de discussienota over de Vlaamse kwalificatiestructuur*, 26 november 2006.

De Vlor vindt een kwalificatiestructuur **zeker aanvaardbaar** als ze beperkt blijft tot de initiële doelstellingen van een kwalificatiestructuur, met name communicatie en transparantie. De Vlor vindt het echter **niet aanvaardbaar** dat het voorontwerp van decreet blijk geeft van omvattender ambities. Zo zijn o.a. de erkenning, subsidiëring en financiering van het onderwijs onderwerp van dit decreet. De uitrol van de Vlaamse kwalificatiestructuur zoals voorgesteld in dit voorontwerp van decreet heeft een rechtstreekse impact op zowel de inhoud als op de curriculumontwikkeling. Het voorontwerp legt ook duidelijke banden met het kwaliteitstoezicht door de overheid.

Voor de rol van één agentschap op het vlak van de beschrijving, de inschaling, de erkenning en de kwaliteitsborging verwijst de Vlor naar het advies over het agentschap dat hij in de komende weken zal formuleren. De inbreng van het onderwijsveld is absoluut te gering en niet via de Vlor gewaarborgd.

Dit voorontwerp van decreet over de kwalificatiestructuur roept nog erg veel vragen op en vertoont hiaten zoals aangegeven in dit advies.

De Vlor vindt het voorontwerp van decreet zoals het nu voorligt, **moeilijk haalbaar**. Gezien het groot aantal opmerkingen en vragen die in dit advies zijn opgenomen, is er verder overleg noodzakelijk.

De Vlor geeft ook aan dat het invullen van een kwalificatiekader op basis van de huidige beroeps- en onderwijs/opleidingskwalificaties en deze afstemmen op het EQF een omvattende opdracht is die niet op korte termijn afgerond kan worden.

Mia Douterlungne
administrateur-generaal

Ann Demeulemeester
voorzitter